

1902

1940 1945

2012

Günümüze Kadar Gelen Bir Carrier Efsanesi:

1938 ABD 1929 yılında başlayan "Büyük Depresyon"un etkilerinin üzerinden atmaya başlarken ABD'nin ünlü popüler dergisi Fortune, Nisan sayısında Carrier ve hava koşullandırma endüstrisinin durumu hakkında kapsamlı bir makale hazırlamış ve yazının başlığında "Weathermaker" adını hem anlam olarak ("hava üreticisi") hem de marka olarak Carrier ile ilişkilendirmişti. Dergiye göre Carrier ve HVAC endüstrisi, bireysel hava koşullandırma alanında yeni bir atılıma hazırlanıyordu.

Carrier'ın küçük kapasiteli, bireysel ya da hafif ticari hava koşullandırma alanındaki çalışmaları 1928 yılında Merchant Refrigeration Company'nin yumurta depoları için 2.500 cfm kapasiteli küçük bir hava koşullandırma cihazı tasarlamasına kadar geriye gider.

Bu yeni cihaz Carrier'ın tarihine "ilk hava koşullandırma ünitesi" olarak kaydedilecektir. Carrier, aynı yıl bu "küçük" cihazı evlerde "konfor" sağlayacak şekilde geliştirdi ve adı da "Weathermaker" olarak tescil edildi.

Bu "hava üreticisi" cihaz iç ortamın ısısını, nemini ayarlayabiliyor, havayı temizleyebiliyor ve ortamda dolaştırabiliyordu. En önemli özelliği ise yazın soğutma, kışın ısıtma yapabilmesiydi. Hava, önceleri basit bir gaz yakıcı ile ısıtılırken daha sonraki yıllarda elektrikli ısıtma sistemlerle de kullanılmaya başlanacaktı. Weathermaker, hava koşullandırmanın evlere, küçük ofislere girmesinde, toplumda giderek yayılmasında başlangıç noktası oluşturd.

"Her Gün Güzel Bir Gün"

Carrier'ın Weathermaker markası için sloganı buydu. Fortune dergisi Nisan 1938 sayısında Carrier için önemli bir yer ayırırken 1930'lu yıllarda HVAC endüstrisindeki durumu ve Carrier'ın gelişmesini inceliyor, geleceğe yönelik yeni atılımların haberini veriyordu. Yazıdaki "insan üretimi iç ortam havası" başlıklı bölümde özetle şu görüşlere yer verilmişti.

Hava koşullandırma başlangıçta endüstriyel ihtiyaçlara cevap vermeye çalışmış, bu süreçte hava sıcaklık ve neminin kontrolünde çok önemli gelişmeler sağlanmıştı. Şimdi bu birikimin konfor hava koşullandırması alanına aktarılması gerekiyordu. Ancak büyük umutlar bağlanan bireysel HVAC pazarında büyük bir hayal kırıklığı vardı. Çünkü bu cihazların maliyetleri, dolayısıyla satış fiyatları çok yüksekti. Üstelik henüz çok kısıtlı olan pazarda rekabet de artıyordu. Carrier bu dönemdeki ana politikasını "cihazınız ne kadar iyi olursa olsun eğer halkın ruh hali satın almak

Fortune dergisinin kapağı (üstte) ve yazının ilk sayfası (altta); Carrier'in 1930'larda ürettiği mobilyalı portatif klima (yanda solda); Yine 1930'larda ürettiği ev tipi ortam dekorasyonuna uygun, şık bir pencere tipi klima (yanda).

için uygun değilse satmak için boşuna uğraşmayın" olarak ifade ediyordu. Saldırgan bir pazarlama politikası yerine ürünlerini iyileştirmeye, maliyetlerini düşürüp satın alınabilir bir duruma getirmeye ve bu arada halkta hava koşullandırmaya doğru bir ilgi yaratmaya, başka bir deyişle halkı bu konuda "bilgilendirme ve eğitime"ye çalışıyordu.

Carrier fabrikasında mühendisler "Weathermaker"ı iyileştirmek için yeni teknolojiler deniyorlardı. Örneğin, kuru havanın nemli havaya göre daha az enerji sarfedilerek soğutulabileceği düşüncesi ile cihazların yazın nem alıcı özelliklerini geliştiriyorlardı. Bunu başarabilirlerse daha az soğutulmuş suyla havayı konfor koşullarına kavuşturabileceklerini enerjiden %25 tasarruf edeceklerini hesaplıyorlardı. Isı değiştiricilerin verimi de üzerinde özellikle durulan konulardan biriydi. Konfor koşullarının kullanıcılar tarafından daha iyi hissedilmesini sağlamak için iç ortamda havanın dolaştırılmasına, dolayısıyla fanlara, ayrıca klimanın yaz-kış verimli çalışmasına, hatta mobilyasına bile önem veriliyordu. Özetle, konfor hava ko-

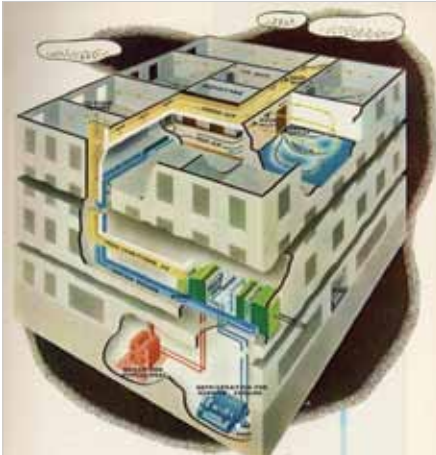
FORTUNE ARCHIVES

"Isıtma ve soğutma için yeni geliştirilen ince bakır boru ve kanatlı tipte, el işçiliğiyle yapılan Aerofin ısı değiştirici" (üstte); "Bir sirkülasyon fanının montajı. Tüm montaj işlemleri kalifiye ustalar tarafından gerçekleştiriliyordu" (altta).

şullandırmasında pazarın genişletilebilmesi için farklı teknolojiler yaratmak zorundaydılar. Gerçi Carrier bir yıl önce (1937/brüt 17.500.000 \$ ile son yılların büyük satış değerini gerçekleştirmişti, ancak büyük krizden yeni yeni çıkmaya başlayan ABD'de ne zaman, ne de cihazlar ve olanaklar bunun için çok elverişli değildi. "Carrier bu durumun farkındaydı."

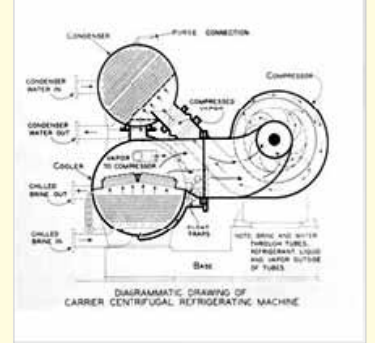
Buna karşın Carrier'ın fabrikasını ziyaret eden yazar gözlemlerini şöyle aktarıyor. "Carrier'ın büyük fabrikasında mühendisler ve işçiler girişimlerinin ne kadar önemli olduğunun bilinciyle ve teknolojilerini geliştirmek için bir yürüyüş başlatmanın heyecanıyla yepyeni bir ruhla doluydular." 30 yıldır tiyatrolarda, kamu binalarında, restaurantlarda gerçekleştirilen büyük ve başarılı hava koşullandırma uygulamalarının halkın önemli bir kesimini bu eğittiğini ve bunun bireysel hava koşullandırma alanında kendi çabalarına temel oluşturacağını düşünüyorlardı. Ve hatta seri üretime hazırlanıyorlardı. Yazı şu cümle ile sona eriyordu: "Carrier İspanya'da şatolar inşa etse kim onları suçlayabilir; yeter ki hepsinde hava koşullandırma olsun!". Carrier İspanya'da klimalı şatolar inşa etmedi ama, ABD ve dünyada bireysel hava koşullandırma cihazlarının kullanımını yaygınlaştırmayı başardı. Bu başarının markası "Weathermaker"dı.

"Bir ofis binasındaki HVAC uygulaması yukarıdaki çizimdeki kadar basit değildir, ancak yine de iyi bir fikir verebilir" (üstte). "Cam tuğla pencereler. İçeriye ışık giriyor. Pencerelerin arkasında Carrier'ın havasını koşullandırdığı aydınlık ofisler (altta)".

1922

Dr. Willis H. Carrier santrifüjülü soğutma makinesinin ve yanıcı olmayan daha sonra "Carrene I" olarak adlandırılan metilklorid esaslı soğutmanın patentlerini aldı. Bu gelişme soğutma makinelerinin kamuya açık yerlerde ve konfor kliması olarak kullanımının olanaklarını sağladı.

CARRINE

1923

Dr. Willis H. Carrier "Dielen" olarak adlandırılan dikloreten (C2 H2 Cl2) esaslı bir soğutkan geliştirdi. Bu soğutkan kompresör teknolojisinin gelişimini hızlandırdı.

1927

Carrier ev tipi klimalarda kullanılmak üzere bir kompresör geliştirdi.

1929

"İşlenmiş Hava" ulaşım alanında trenler, trolleybüsler ve daha sonra uçaklarda kullanılmaya başlandı. Baltimor-Ohio treni yemekli vagon, yolcular konfor içinde yemeklerini yiyorlar; çünkü Carrier hava koşullandırma sistemi 34°C olan sıcaklığı 20 dakika içinde 23°C'a indiremeyi başardı.